

EEN GETUIGE VERTELT

Interview en verslag door **Rudolf WEISE**

Naar aanleiding van mijn artikel over 'Stützpunktgruppe Ostende' in ons januari- en februari-nummer 2009 gaf de heer Ignace CAMERLINCK (°1928), kapitein ter lange omvaart en lid van onze vereniging, in een interview mij nog volgende toelichtingen. Ik laat hem even zelf aan het woord.

“Uw artikel riep bij mij onmiddellijk een aantal jeugdherinneringen op. Ik vaarde als 14-jarige scheepsjongen tussen 14-07-1943 en 11-09-1943 op de Z.109 'Albatros II'. De bemanning bestond, buiten mezelf, uit volgende leden: Gaston Tahon schipper, De Panne; de matrozen Vandierendonck en Devos; mijn collega-scheepsjongen Devooght allen van Zeebrugge en Heist; en motorist Robert Deruyter, uit Gistel. Vaarden ook mee als bemanningslid, cadetten-leerlingen van de zeevaartschool te Oostende: Vandepitte uit Heist en Ghislain Noël uit Knokke.



De bemanning van de Z.109 van L naar R: matroos Van Dierendonck, matroos Devos, scheepsjongen Devooght en motorist Robert Deruyter. In het wielhuis schipper Gaston Tahon.

De 'Albatros II', een houten schip, werd gebouwd in 1943 op de werf van Jules Denye in het toenmalige derde handelsdok. Het was 17.50m lang en 5.05m breed. Het werd uitgerust met een motor 'Industrie', een tweecilinder van 80 PK. Haar maiden trip had plaats in juli toen ze Oostende verliet voor Zeebrugge. Ook de Duitsers bouwden te Oostende *Kriegsfischkutters* (KFK): KFK 68 en 69 op de werf van Crabeels (naast Béliard-Crighton), KFK 70 en 71 op de werf van Jules Denye en KFK 75 op de werf van August Loy. Ze werden ingezet als *Vorpostenboot*. Op de werf van Béliard-Crighton en Cie bouwden ze ook negen voorpostenboten en/of duikbootjagers: de St.Georg, de Bahrenfeld, de Munster, de Uhlenhorst, de Jochen, de Worms, de Potsdam, de Gleiwitz en de Rügen en nog vier boeienleggers: de Wilhelmshaven, de Langeoog, de Amsterdam en de Minsen.

Ik heb *Kapitänleutnant* Otto (?) Kahn, commandant van de *Hafenüberwachungsstelle* (havencontrolebureau) te Zeebrugge goed gekend. Ik ontmoette hem voor de eerste keer toen ik op Zeebrugge vaarde en ik door onze schipper aan hem voorgesteld werd. Hij was toen *Oberleutnant-zur-see*. Het was inderdaad een vriendelijke man die op een correcte manier omging met onze vissers. Ik vermoed dat hij reserveofficier van de *Kriegsmarine* was. Later oefende hij te Oostende dezelfde functie uit. De *Hafenüberwachungsstelle* te Oostende was ondergebracht op de hoek van

de Kapellestraat en de Vindictivelaan in het 'Hotel du Bassin'. In het 'Hotel de la Couronne' op de tegenoverliggende hoek was de *Hafenschützflottille* gevestigd.



Stapelloop van de Z.109 Albatros II in 1943 op de werf van Jules Denye in het 3^e handelsdok. Op de voorsteven schipper Gaston Tahon. In de achtergrond het gerechtshof.

Gedurende de Duitse bezetting werd alleen aan kustvisserij gedaan en dan uitsluitend bij daglicht. Wij moesten van de Duitsers zonder kompas varen maar...Vlamingen zijn vindingrijk en we hadden er toch wel een kleintje aan boord. Iedere avond na het binnenlopen, moesten wij een onderdeel van onze machine bij het controlebureau afgeven. Gewoonlijk was dat de starterhefboom van de machine. 's Morgens voor de afvaart werd die dan terug afgehaald. De Duitsers hadden eens moeten weten dat wij voor het starten van onze machine die hefboom absoluut niet nodig hadden gezien we reeds een vervangstuk gemaakt hadden.

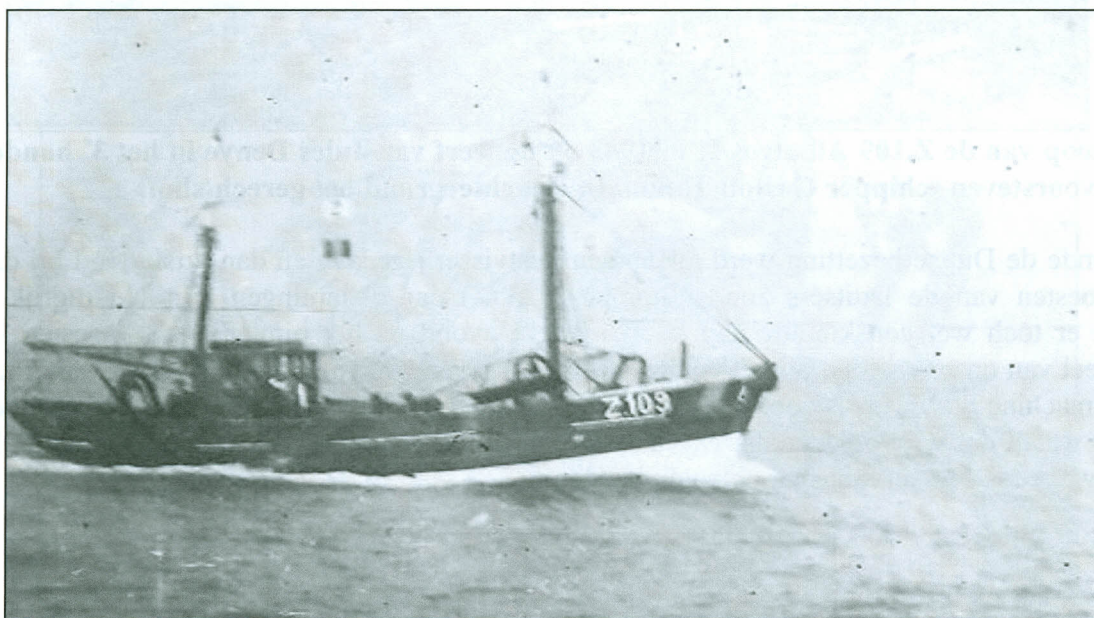


**Op de Z.109 van L naar R: matroos Vandierendonck, cadet ZVO Vandepitte
Midden: scheepsjongen I. Camerlinck, matroos Devos (zittend)
Rechts vóór: scheepsjongen Devooght. In het wielhuis: Schipper Gaston Tahon.**

Onder Duitse bewaking vaarden we 's morgens rond 08u allen samen uit naar de visgrond. 's Namiddags keerden we rond 17u terug naar onze thuishavens te Nieuwpoort, Oostende, Blankenberge of Zeebrugge. Onze visgronden lagen enkele mijlen vóór de kust en vóór onze respectievelijke havens.

Gezien het steeds dreigende gevaar voor mijnen werden tijdens het varen steeds een paar man op de voorstevan van het schip geplaatst om de uitkijk te verzekeren. In de wintermaanden, tijdens het haringseizoen, kregen wij toelating om vanuit Duinkerke en Grevelingen de visserij te beoefenen. Wij keerden dan steeds, soms ook met een flinke deklust, zwaar geladen terug.

Onze schepen droegen als herkenningsteken één aan de mast goed zichtbaar opgehangen witte vlag met een 'Z' voor Zeebrugge of een 'O' voor Oostende met daaronder de Belgische driekleur. Regelmatig kregen we het bezoek van Engelse vliegtuigen die dan eventjes over de vloot vlogen en waarschijnlijk ook foto's maakten.



De Z.109 Albatros II op zee. Bemerkt de signaalvlag tussen beide masten.

Niettegenstaande men voorzichtig was, liepen toch sommige vissersschepen op zeemijnen met alle nefaste gevolgen vanden: verlies van het schip en mensenslevens. Zo vergingen op donderdag 12 augustus 1943 twee Oostendse vissersschepen met acht leden van hun bemanning ongeveer vier mijl vóór en ter hoogte van Oostende. Het waren de O.29 'André-Adrienne' en de O.33 'Oscovis I'. Op de O.29 verloor schipper-reder Karel Germonpré, 57 jaar, geboren te Oostende op 07-04-1886, echtgenoot van Braem Angèle en zijn twee bemanningsleden: Jozef Germonpré, matroos, 23 jaar, geboren te Oostende op 06-06-1920, zoon van Marcel en Verschelde Rosalie en Edouard Westerlinck, scheepsjongen, 17 jaar, geboren te Oostende op 25-12-1926, zoon van L.Westerlinck en Louise Desitter, het leven. Motorist Charles Germonpré overleefde, samen met hun Duitse bewaker, de ramp.

Op de O.33 stierven schipper Amedée Vanbesien, 49 jaar, geboren te Oostende op 09-06-1894, echtgenoot van David Maria, vader van zes kinderen en vier leden van zijn bemanning: matroos René Vanbesien, 23 jaar, geboren te Oostende op 22-11-1920, zoon van schipper Amedée en David Maria, Jean Roelandts, motorist, 30 jaar, geboren te Oostende op 14-12-1913, echtgenoot van Patrouille Yvonne, Willy Fonteyne, scheepsjongen, 18 jaar, geboren te Oostende op 21-11-1925, zoon van Rudolf en Vigne Madeleine en Oscar Hillewaert, scheepsjongen, 16 jaar, geboren te Bredene op 26-03-1927, zoon van Richard en Ketels Margriet. Twee leden van de bemanning

werden gered. Het waren matroos Frans Desomer en een *Hiwapomann*, bewaker in dienst van de Duitse zeepolitie.

De dag na de ramp bleef de Oostendse vissersvloot binnen. De vloot van Zeebrugge en Heist waaronder de Z.109 'Albatros II' werd door de *Kriegsmarine* uitgezonden om te vissen vóór Oostende. Dit was tegen de gewoonte in maar de bedoeling was zonder twijfel om te weten te komen of er nog mijnen lagen. Er gebeurde gelukkig niets. Een volgend slachtoffer, matroos Leo Dasseville, 30 jaar oud, echtgenoot van Vanbesien Marie-José en vader van twee kinderen, viel op 02 september 1943 aan boord van de O.99 'Zeegolven' eveneens door een mijnontploffing.

Op Allerzielen, 02 november 1943, verloren nog eens vier Oostendse vissers het leven door mijnontploffing aan boord van de O.117 'Stella Maris' die als wachtboot was ingezet. Het waren: Dequick Henri, schipper, 50 jaar oud, echtgenoot van Huys Bertha, Huys Jozef, motorist, 18 jaar, geboren te Oostende op 07-02-1925, zoon van Albert en Dasseville Maria, Deley Alfred, matroos, 32 jaar, geboren te Oostende op 18-07-1911, echtgenoot van Devos Angela, Brackx Jacques, scheepsjongen, 18 jaar, geboren te Oostende op 08-10-1925, zoon van Jacob en Vanhoeck Madeleine. Met hen stierven eveneens de *Hiwapomann* Collin Jacques, geboren te Eupen op 28-02-1918, bediende bij het Loodswezen, echtgenoot van Barremaecker Denise en de Duitse bewaker *Matrose-Gefreiter* Hans Berger.



Personeel van de *Hafenüberwachungsstelle* controleert het binnenvaren van de O.23.

De oorlog was echter nog niet gedaan en er zouden nog veel vissers-kostwinners als slachtoffer vallen bij hun dagelijkse inzet om hun bijdrage te leveren voor de bevoorrading van onze hongerende bevolking”.

We danken de heer Camerlinck voor het interview, zijn interessante toelichting en de foto's.

BRONNEN:

1. Interview met de heer **Ignace Camerlinck-KLO**.
2. **André Asseloos**: Oostende onder de Nazi's-deel 1 en deel 4.

FOTO'S:

De heer **Ignace Camerlinck-KLO**.

Foto *Hafenüberwachungsstelle*: zie referentie 2-deel 1 van **André Asseloos**.

JAMES WEDDELL

Volgens recent onderzoek zou de Britse ontdekkingsreiziger James WEDDELL (1787-1834), naar wie de Weddellzee in Antarctica genoemd werd, in Oostende geboren zijn. Dit blijkt uit het doopregister Oostende 1780-1796 (akte van 23 september 1787) bewaard op microfilm in het Rijksarchief te Brugge.

U kan dit alles nalezen in het maart 2009-nummer van het wetenschappelijk tijdschrift Eos (p. 24-25).

Ook Mark Loy schreef een stukje over deze vondst in "De Zeewacht" of in "De Krant van West-Vlaanderen week 11; d.d. 13 maart 2009.

* * *

SCHEDEL GEVONDEN OP OOSTENDSE GROENTEMARKT

Op de Groentemarkt in Oostende is donderdag 12 maart 2009 bij graafwerken een schedel aangetroffen.

Volgens het parket in Brugge dateert de schedel vermoedelijk uit de 17^e eeuw. Toen was er op de plaats van de vondst vermoedelijk een begraafplaats voor soldaten die stierven tijdens de gevechten met de Spanjaarden.

(FOCUS-WTV: elektronische nieuwsbrief vrijdag 13 maart 2009) (letterlijke tekst).

Beide stukjes werden genoteerd door: **Yves DINGENS**